

A Výhodiska predikce

Predikce byla zpracována na základě údajů, které byly známy k 12. 10. 2011. Politická rozhodnutí, nově publikované statistiky ani vývoj na světových finančních či komoditních trzích po tomto datu už nemohly být brány v úvahu.

Údaje z předchozí predikce z července 2011 jsou vyznačeny kurzívou. Údaje vztahující se k rokům 2013 a 2014 jsou extrapolacním scénářem, který naznačuje směr možného vývoje a není v dalším textu komentován.

Prameny tabulek a grafů: ČSÚ, ČNB, MF ČR, Eurostat, MMF, OECD, ECB, The Economist, vlastní výpočty.

A.1 Vnější prostředí

Ekonomický výkon

Od poslední predikce se výhled světové ekonomiky zhoršil a objevují se obavy z druhého kola recese. Zvýšila se nejistota, hlavně kvůli obavám o udržitelnost veřejných financí některých zemí eurozóny a schopnost politického vedení situaci vyřešit. Kromě toho obecně přijímaná restriktivní fiskální politika brzdí oživení. Růst ve vyspělých ekonomikách USA a EU zpomalil, pokles v Japonsku trvá už tři čtvrtletí. Ani velké rozvíjející se ekonomiky již neposkytují jednoznačný obraz. I když je jejich růst nadále vysoký, objevují se příznaky zpomalování.

Růst ekonomiky USA byl radikálně snížen revizí dat z konce července, která se tak stala první z řady špatných makroekonomických zpráv. HDP v 1. čtvrtletí 2011 mezičtvrtletně vzrostl jen o 0,1 % (*proti 0,8 %*) a ve druhém o 0,3 % (*proti 0,7 %*). Hlavním důvodem zpomalení je méně výrazný růst spotřeby, velkým dílem způsobený zadlužením domácností. Prokázalo se, že růst dosud není autonomní, ale závisí do značné míry na státních stimulech. Nová pracovní místa stále nejsou vytvářena potřebným tempem, míra nezaměstnanosti stagnuje už čtyři měsíce na 9,1 %.

V létě navíc vznikl pat mezi vládou a opozicí kvůli zvýšení stropu pro státní dluh, což vedlo agenturu S & P ke snížení ratingu USA. Jedním z důsledků byla volatilita na akciových trzích. Dow-Jonesův index klesl během 2. sprnového týdne z úrovně 12 500 bodů, které dosahoval koncem července, pod 11 000 bodů a kolem této hodnoty se drží i na počátku října.

K posílení růstu a tvorby pracovních míst navrhl prezident balík veřejných investic a daňových úlev ve výši 447 mld. USD. Stimulaci poskytuje hospodářství také centrální banka, která nadále udržuje pásmo pro hlavní refinanční sazbu na 0–0,25 % a překročila k prodeji krátkodobých dluhopisů a nákupu dlouhodobých (tzv. akce Twist), jehož cílem je udržet nízké úroky a povzbudit spotřebu a půjčky.

Růst v eurozóně se prudce zbrzdil, nejistota se přelévá z finančních trhů do reálné ekonomiky. Mezičtvrtletní růst HDP v EA12 se ve 2. čtvrtletí ostře zpomalil na

0,2 % (*proti 0,4 %*) z 0,8 % v 1. čtvrtletí. Obdobně jako v USA bylo toto zpomalení způsobeno zejména poklesem spotřeby. V Německu, dosavadním tahounu eurozóny, dosáhl mezičtvrtletní růst HDP ve 2. čtvrtletí jen 0,1 % (1,3 % v 1. čtvrtletí), francouzská ekonomika v tomto období stagnovala (v 1. čtvrtletí vzrostla o 0,9 %). Hluboký ekonomický propad zažívá Řecko, Portugalsko se nachází v recesi, blízko stagnace jsou Španělsko a Itálie. Mimo EA silně roste polská a švédská ekonomika, stagnuje Velká Británie.

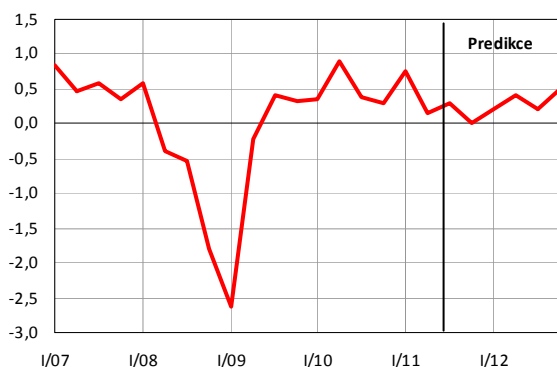
Pro míru nezaměstnanosti v EA12, která v srpnu stagnovala na 10,0 %, jsou i nadále charakteristické značné rozdíly mezi jednotlivými státy. V SRN již byla v rámci dlouhodobého poklesu dosažena hranice 6 %, naproti tomu ve Španělsku nezaměstnanost vzrostla na hrozivých 21,2 %, v Irsku na 14,6 % a na Slovensku na 13,4 %.

Polská ekonomika vzrostla ve 2. čtvrtletí 2011 o 1,1 % mezičtvrtletně (*proti 1,0 %*). Míra nezaměstnanosti v srpnu stagnovala na 9,4 %. Ekonomiku stále podporují infrastrukturní investice před evropským fotbalovým mistrovstvím. Růst je tak tažen především investicemi, zatímco růst spotřeby poněkud slábně. Ve snaze snížit deficit, který je odhadován na –6 % HDP v tomto roce, zvýšila vláda DPH a začala také s prodejem státních podílů v energetických podnicích a bankách.

Slovenská ekonomika rostla ve 2. čtvrtletí stejně jako v prvním o 0,9 % mezičtvrtletně (*proti 0,8 %*). Růst je tažen hlavně exportem, resp. výrobou automobilů. Průmyslová výroba se sice v srpnu zvýšila, ale předchází poklesy v červnu a červenci naznačují její zpomalování. Ekonomiku trápí vysoká nezaměstnanost, která je třetí nejvyšší v eurozóně. Ta patrně spolu s poklesem reálných mezd způsobuje pokles spotřeby domácností. Ke snížení deficitu, odhadovaného na –5,0 % HDP v roce 2011, připravila vláda sadu opatření včetně zavedení tzv. dluhové brzdy. Další osud fiskálních reforem je však po pádu vlády nejistý.

Graf A.1.1: Růst HDP v EA12

mezičtvrtletní růst v % (po očištění o vlivy sezón a pracovních dnů)

U ekonomiky USA snižujeme prognózu růstu pro rok 2011 na 1,6 % (proti 2,8 %), a pro rok 2012 na 1,9 % (proti 3,1 %).

Předpoklad růstu HDP v ekonomice EA12 pro rok 2011 snižujeme na 1,7 % (proti 1,9%), pro rok 2012 na 1,0 % (proti 2,0 %). Rizika predikce jsou v důsledku možných dopadů dluhové krize vychýlena směrem dolů.

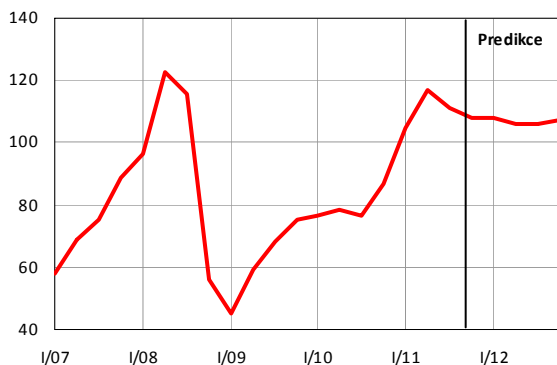
Ceny komodit

Ceny surovin zaznamenaly vrchol v dubnu, kdy ropa Brent dosáhla 123 USD za barel. Od té doby došlo vlivem obav z globálního útlumu k mírné korekci. Průměrná cena barelu ropy Brent činila ve 2. čtvrtletí 117 USD, ve třetím pak 112 USD (v souladu s predikcí). Navíc se utiňuje geopolitický neklid v oblasti Středního Východu a předpokládá se opětový náběh libyjské produkce.

Podobný obraz poskytují i ceny řady dalších klíčových surovin. Cena pšenice např. klesla ve 3. čtvrtletí na 316 USD za tunu proti průměru 339 USD v předchozím čtvrtletí.

Graf A.1.2: Cena ropy Brent

v USD za barel

Odhad ceny ropy Brent pro rok 2011 ponecháváme na 110 USD za barel (odhad neměníme), pro rok 2012 jej

snižujeme na 107 USD (proti 112 USD). Rizika predikce jsou vychýlena směrem dolů.

Globální finanční trhy

Třetí čtvrtletí letošního roku se neslo ve znamení eskalace a prohlubování dluhové krize v eurozóně. V jejím epicentru se opět nachází Řecko, ušetřeny však nezůstaly ani další problémové státy. Nákaza se rovněž rozšiřuje na akciové trhy a dopadá také na bankovní sektor.

Řešení dluhové krize se eurozóna pokusila nalézt v polovině července na summitu v Bruselu. Na něm se její čelní představitelé dohodli mj. na druhém záchranném balíku pro Řecko (109 mld. EUR od EA/MMF, 50 mld. EUR by měl přispět také soukromý sektor), prodloužení splatnosti záchranných půjček (včetně těch stávajících pro Řecko, Irsko a Portugalsko) z dnešních maximálních 7,5 let na 15–30 let a výhodnějších úrokových sazbách z poskytovaných úvěrů (nově cca 3,5–4,0 %). Byly také posíleny pravomoci záchranného fondu EFSF a jeho „nástupce“ ESM. EFSF by prostřednictvím půjček vládám mohl financovat případnou rekapitalizaci finančních institucí, a to i v zemích, které nebudou od EFSF čerpat jinou finanční pomoc, a za určitých okolností by také mohl intervenovat na sekundárním trhu státních dluhopisů.

Závěry červencového summitu se po bezmála třech měsících podařilo schválit ve všech státech eurozóny, na Slovensku však rozšíření EFSF prošlo až na druhý pokus. Zároveň se již začalo diskutovat jeho další posílení, neboť EFSF není ani v současné podobě dimenzován na řešení případných obtíží Itálie a Španělska.

Rozšíření nákazy do 3. a 4. největší ekonomiky eurozóny přitom není hypotetickým scénářem. Itálie a Španělsko se již na přelomu července a srpna dostaly pod tlak finančních trhů; výnosy 10R státních dluhopisů tehdy překročily hranici 6 %. Ke zmírnění tlaku přispěly až intervence ECB v podobě nákupů státních dluhopisů na sekundárním trhu. Celkový objem nakoupených dluhopisů v rámci Programu pro trhy cenných papírů se mezi 8. srpnem a 7. říjnem zvýšil o 89 mld. EUR.

Varování se Itálii a Španělsku dostalo také od ratingových agentur. Agentura S & P v polovině září snížila rating Itálie o jeden stupeň (z A+ na A, výhled negativní), obdobné změny hodnocení se pak o necelý měsíc později dočkalo i Španělsko, jehož rating klesl taktéž o jeden stupeň (z AA na AA–, výhled negativní). V říjnu pak snížily Itálii rating také agentury Moody's (o 3 stupně, z Aa2 na A2) a Fitch (o jeden stupeň, z AA–

na A+, výhled negativní), která zároveň upravila své hodnocení Španělska (rating snížen o dva stupně, z AA+ na AA-, výhled negativní).

Bez ohledu na situaci v Itálii a Španělsku se však budoucí vývoj bude odehrávat pod taktovkou Řecka. To je přitom již delší dobu fakticky insolventní a nad vodou jej drží pouze záchranný kruh v podobě úvěrů od EA/MMF. Řecku se přitom nedaří plnit cíle (nejen) v oblasti konsolidace veřejných financí, na nichž se dohodlo s eurozónou a MMF. Přesto by počátkem listopadu měla být Řecku poskytnuta další tranše finanční pomoci ve výši 8 mld. EUR (5,8 mld. od států eurozóny, 2,2 mld. od MMF).

Ačkoliv by v nejbližším období k defaultu Řecka dojít nemělo, výhledově se zřejmě restrukturalizaci řeckého dluhu vyhnout nelze. Stávající záchranný mechanismus (EFSF) by však v případě řízeného bankrotu Řecka (neřízený bankrot je značně nepravděpodobný) zřejmě nezabránil přenosu nákazy do ostatních problémových států. Navíc by byl zasažen také bankovní sektor, a to i

v některých státech v jádru eurozóny (Německo, Francie). Evropští politici by se tudíž měli pokusit o vytvoření prostředí, ve kterém by se omezilo riziko hlubokých dopadů řeckého defaultu.

V tomto ohledu naznačuje určitou změnu postoje eurozóny k řešení současné situace závěr ze setkání kancléřky Merkelové a prezidenta Sarkozyho v Berlíně (9. 10.). Důraz by měl být kladen na rekapitalizaci bank, aby tyto byly schopny absorbovat případné ztráty vyplývající z držby státních dluhopisů problémových zemí. Existence nástrojů, které by umožňovaly pružně reagovat na vývoj a rychle doplňovat kapitál bank, by otevřela cestu k řízenému bankrotu Řecka. Zároveň by však tyto nástroje měly snižovat riziko vzniku bankovních krizí a šíření nákazy do dalších zemí.

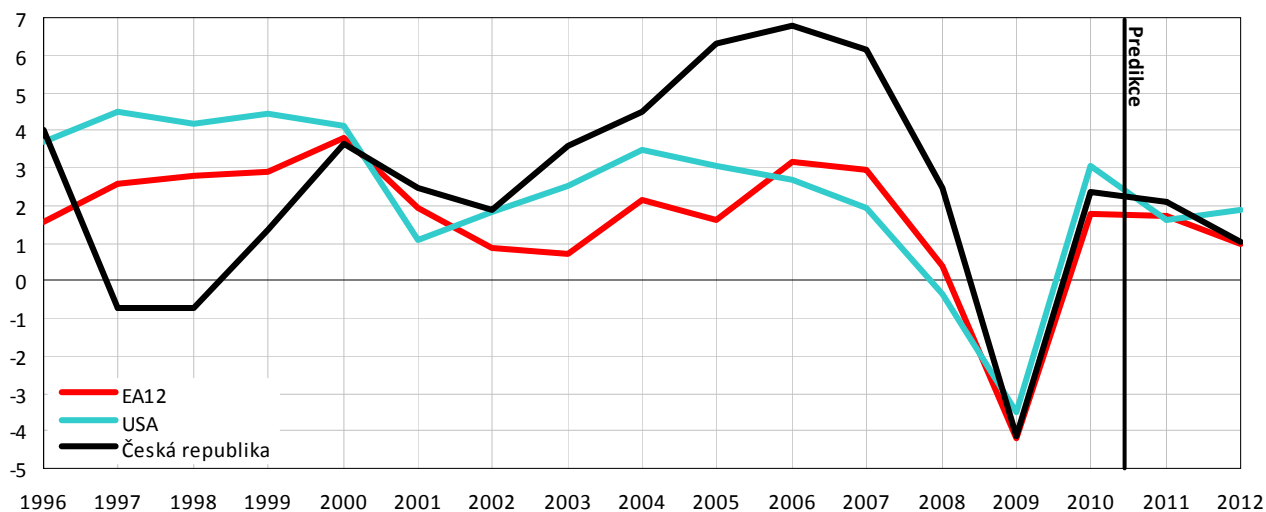
Dopad na českou ekonomiku by se pak odvíjel především od toho, zda a v jaké míře by se tato rizika po řízeném bankrotu Řecka naplnila (více viz úvodní kapitola Rizika predikce).

Tabulka A.1.1: **Hrubý domácí produkt** – roční růst ve stálých cenách v %, sezónně neочиštěná data

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
									Predikce	Predikce
USA	2,5	3,5	3,1	2,7	1,9	-0,3	-3,5	3,0	1,6	1,9
EU27	1,3	2,5	1,9	3,3	3,1	0,5	-4,3	1,8	1,7	1,1
EA12	0,7	2,1	1,6	3,2	2,9	0,4	-4,2	1,8	1,7	1,0
Německo	-0,4	1,2	0,7	3,7	3,3	1,1	-5,1	3,7	2,9	1,2
Francie	0,9	2,5	1,8	2,5	2,3	-0,1	-2,7	1,5	1,7	1,3
Spojené království	2,8	3,0	2,2	2,8	2,7	-0,1	-4,9	1,4	1,2	1,8
Rakousko	0,9	2,6	2,4	3,7	3,7	1,4	-3,8	2,3	2,9	1,9
Maďarsko	4,0	4,5	3,2	3,6	0,8	0,8	-6,7	1,2	1,4	1,7
Polsko	3,9	5,3	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,8	4,2	3,6
Slovensko	4,8	5,1	6,7	8,5	10,5	5,8	-4,8	4,0	3,4	3,0
Česká republika	3,6	4,5	6,3	6,8	6,1	2,5	-4,1	2,3	2,1	1,0

Graf A.1.3: Hrubý domácí produkt

růst proti předchozímu roku v %, sezónně neočištěná data

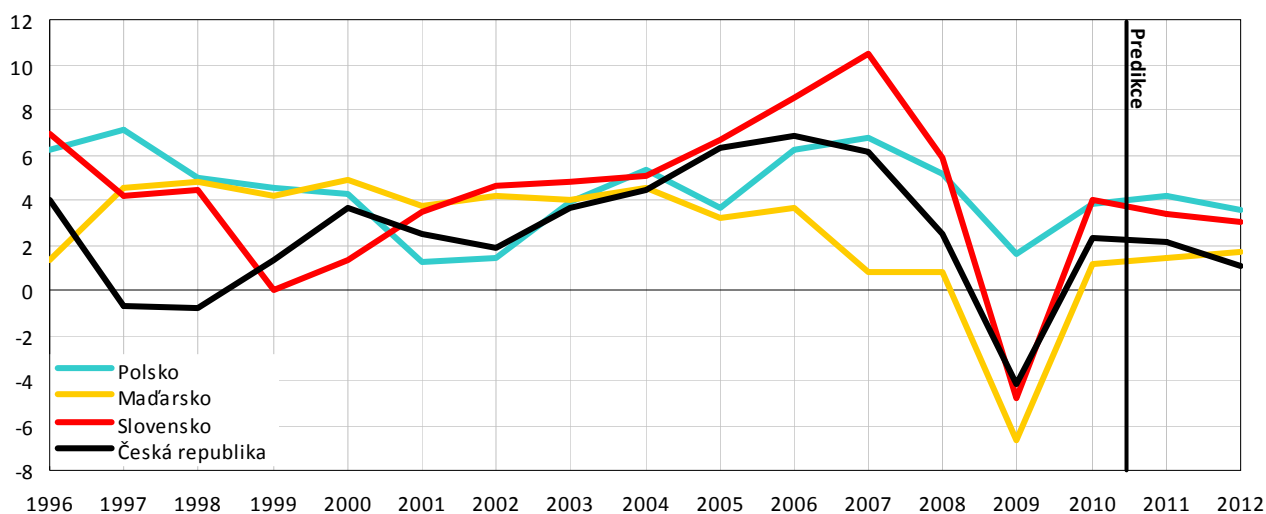

Tabulka A.1.2: Hrubý domácí produkt – čtvrtletní

růst ve stálých cenách v %, sezónně očištěná data

		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
								Odhad	Predikce
USA	mezičtvrtletní	1,0	0,9	0,6	0,6	0,1	0,3	0,4	0,3
	meziroční	2,2	3,3	3,5	3,1	2,2	1,6	1,4	1,1
EU27	mezičtvrtletní	0,4	1,0	0,5	0,2	0,7	0,2	0,4	0,3
	meziroční	0,7	2,1	2,3	2,1	2,4	1,7	1,6	1,7
EA12	mezičtvrtletní	0,4	0,9	0,4	0,3	0,8	0,1	0,3	0,0
	meziroční	0,9	2,0	2,0	1,9	2,4	1,6	1,5	1,2
Německo	mezičtvrtletní	0,5	1,9	0,8	0,5	1,3	0,1	0,3	0,2
	meziroční	2,4	4,1	4,0	3,8	4,6	2,8	2,3	2,0
Francie	mezičtvrtletní	0,2	0,5	0,4	0,3	0,9	0,0	0,4	0,3
	meziroční	1,1	1,5	1,7	1,4	2,1	1,6	1,6	1,6
Spojené království	mezičtvrtletní	0,4	1,1	0,6	-0,5	0,5	0,2	0,5	0,5
	meziroční	-0,3	1,6	2,5	1,5	1,6	0,7	0,6	1,6
Rakousko	mezičtvrtletní	-0,9	1,4	1,4	0,6	0,8	0,7	0,2	0,3
	meziroční	0,4	2,8	3,6	2,5	4,3	3,5	2,3	2,0
Maďarsko	mezičtvrtletní	1,0	0,4	0,8	0,2	0,3	0,0	0,6	0,4
	meziroční	-0,9	0,7	2,4	2,4	1,7	1,2	1,0	1,3
Polsko	mezičtvrtletní	0,7	1,1	1,3	0,9	1,1	1,1	0,7	0,8
	meziroční	3,1	3,6	4,6	3,9	4,4	4,5	3,9	3,8
Slovensko	mezičtvrtletní	0,7	0,9	0,8	0,8	0,9	0,9	0,7	0,7
	meziroční	4,5	4,3	4,0	3,3	3,5	3,5	3,4	3,3
Česká republika	mezičtvrtletní	0,8	0,6	0,8	0,5	0,9	0,1	0,3	0,1
	meziroční	1,2	2,3	2,6	2,7	2,8	2,2	1,8	1,4

Graf A.1.4: **Hrubý domácí produkt – země střední Evropy**
 růst proti předchozímu roku v %, sezónně neочиštěná data

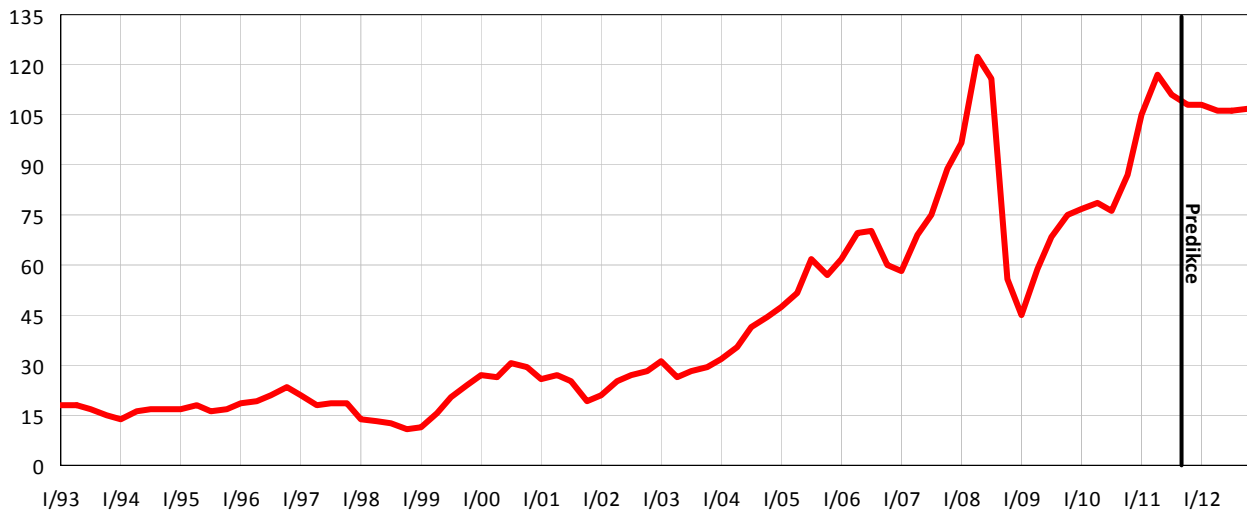
Tabulka A.1.3: **Světové ceny komodit – roční**
 ceny okamžitého dodání

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
											Predikce	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	28,8	38,3	54,4	65,4	72,7	97,7	61,9	79,7	110	107	
	růst v %	14,0	33,0	42,0	20,1	11,2	34,4	-36,7	28,7	38,4	-3,2	
Index v CZK	2005=100	62,4	75,6	100,0	113,4	113,3	127,7	90,5	116,8	148	145	
	růst v %	-1,7	21,1	32,3	13,4	-0,1	12,7	-29,1	29,1	26,7	-1,9	
Pšenice	USD/t	146,1	156,9	152,4	191,7	255,2	326,0	223,6	223,7	.	.	
	růst v %	-1,6	7,3	-2,8	25,8	33,1	27,7	-31,4	0,1	.	.	
Index v CZK	2005=100	113,0	110,5	100,0	118,7	142,0	152,1	116,7	117,1	.	.	
	růst v %	-15,2	-2,3	-9,5	18,7	19,6	7,1	-23,3	0,3	.	.	

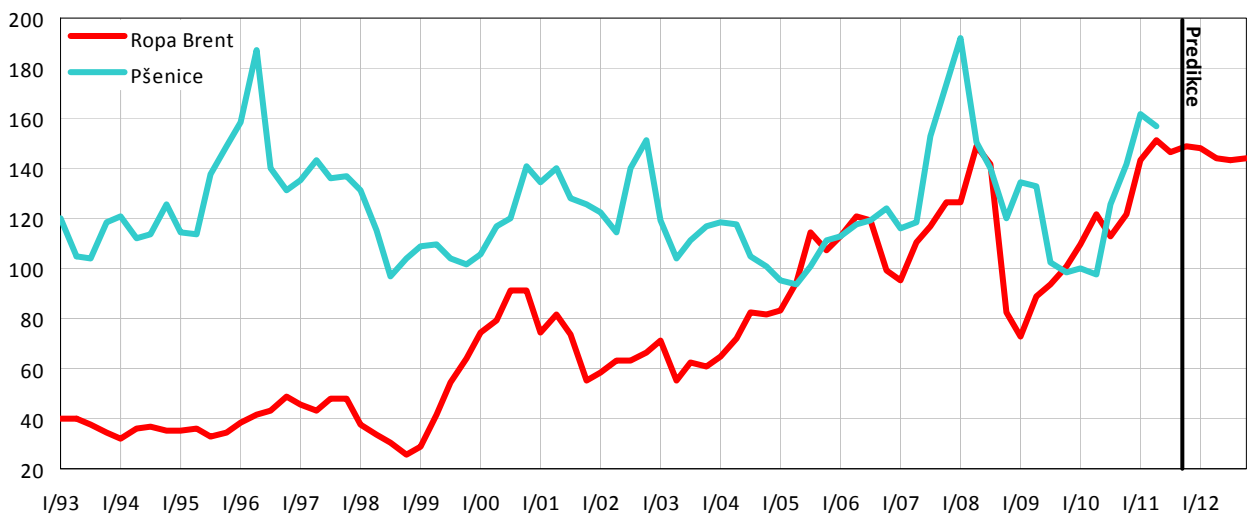
Tabulka A.1.4: **Světové ceny komodit – čtvrtletní**
 ceny okamžitého dodání

		2010				2011					
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
										Odhad	Predikce
Ropa Brent	USD/barel	76,7	78,7	76,4	86,8	104,9	117,1	111	108		
	růst v %	70,4	33,2	11,7	15,7	36,8	48,8	45,3	24,4		
Index v CZK	2005=100	109,9	121,4	112,9	121,3	143,2	151,5	147	149		
	růst v %	50,4	37,0	20,4	20,5	30,3	24,8	30,0	22,5		
Pšenice	USD/t	195,7	177,5	237,9	283,6	330,5	339,0	316	.		
	růst v %	-15,6	-28,4	13,9	38,1	68,9	91,0	32,7	.		
Index v CZK	2005=100	100,2	97,9	125,7	141,7	161,3	156,8	149	.		
	růst v %	-25,6	-26,4	22,9	43,8	60,9	60,1	18,7	.		

Graf A.1.5: Dolarová cena ropy
USD/barel

Graf A.1.6: Korunové indexy světových cen komodit
index 2005=100

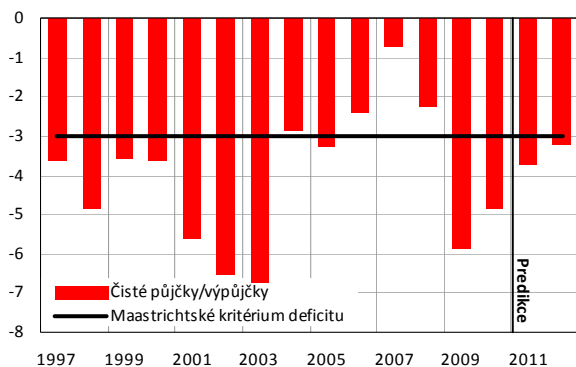

A.2 Fiskální politika

Veškeré údaje v této kapitole, na rozdíl od ostatních částí Makroekonomické predikce, již v sobě zahrnují úrovnovou revizi ročních národních účtů (viz kapitola E), aby tak byly plně kompatibilní s nominálními hodnotami vládního deficitu a dluhu z podzimní notifikace.

Podle předběžných odhadů ČSU dosáhl v roce 2010 deficit sektoru vlády přibližně 183 mld. Kč (4,8 % HDP).

Graf A.2.1: Saldo vládního sektoru
v % HDP

Při srovnání s odhadem z letošního dubna došlo **v roce 2010** ke zvýšení deficitu o téměř 10 mld. Kč (0,3 % HDP). Revize je způsobena jednak novými skutečnostmi, které v dubnu nebyly či nemohly být známy, a dále pak revizí metod kompilace národních účtů, které spočívají ve změněném metodickém přístupu¹.

Další změnou byl nový přístup k výpočtu aktuálních daňových příjmů právnických osob a podnikatelů. Došlo k posunu zúčtování daňových vyrovnání na základě daňových přiznání, kdy pro uplynulý rok jsou klíčová daňová přiznání podaná v období od listopadu uplynulého roku do srpna aktuálního roku (původně se toto období krylo s kalendářním rokem). Tato změna ovšem pouze upraví časové rozložení daňových výnosů, při kumulaci za delší období zde nebude žádný rozdíl.

Nezanedbatelný vliv na vývoj transakcí, a tedy deficitu, má i sektorová reklasifikace, která byla provedena podle pravidel Eurostatu. Na základě testového kritéria pro zařazení do vládního sektoru byla celá řada jednotek do sektoru vládních institucí přidána a naopak nemalá část byla přemístěna do ostatních sektorů. Vliv této operace na saldo v roce 2010 je v řádu 3 mld. Kč.

¹ Například u daně z příjmů fyzických osob se do výnosu nově počítá i daňový bonus, který v roce 2010 dosahoval cca 11 mld. Kč. Stejná částka byla ovšem následně připsána na výdajovou stranu jako transfer poskytnutý obyvatelstvu, výsledné saldo se tedy nezměnilo.

Oproti razantním poklesu z roku 2009 došlo k oživení příjmové strany vládního sektoru. To bylo viditelné především u sociálních příspěvků, DPH a spotřebních daní. Na výdajové straně naopak celá řada opatření vyústila v pokles výdajů vládního sektoru. Jednalo se jak o úspory v provozu státní správy (pokles objemu mezd a platů a pokles mezispotřeby), tak o pokles investičních výdajů a dotací subjektům mimo vládní sektor.

Positivní vývoj byl patrný i u úrokových nákladů, které i přes relativně vysokou dluhovou dynamiku vzrostly pouze mírně. Došlo k poklesu úrokových sazeb ve všech emitovaných splatnostech výnosové křivky státních dluhopisů, která tak odráží pozitivní hodnocení implementace konsolidační strategie.

Výsledek uplynulého roku se sice jeví jako poměrně optimistický, je ovšem třeba zdůraznit, že daňové příjmy byly výraznou měrou ovlivněny legislativními změnami (např. zvýšením sazeb DPH či některých spotřebních daní).

MF ČR očekává, že **v roce 2011** dojde ke snížení deficitu vládního sektoru na 142 mld. Kč (3,7 % HDP). Oproti Notifikaci vládního deficitu a dluhu z počátku dubna tohoto roku se jedná o zlepšení ve výši 0,5 % HDP, které je z části dáno zlepšením salda přibližně o 12 mld. Kč a také výraznější změnou základny (HDP) oproti dubnové predikci.

Mírné zlepšení ve srovnání s dubnem se očekává u daňových příjmů, po očištění o vliv daňového bonusu představuje změna necelé 2 mld. Kč, u sociálních příspěvků se odhaduje lepší vývoj o 5 mld. Kč.

Positivní vliv mají i úrokové náklady, kde se oproti dubnu očekává výrazně optimističtější vývoj a nový odhad je o cca 10 mld. Kč nižší. Jako nereálný se nyní jeví velmi opatrný přístup z počátku roku, který počítal s nárůstem úrokových sazeb, což se v konečném důsledku nepotvrdilo.

Příjmová a výdajová strana jsou také ovlivněny poklesem investičních dotací (zdroje z EU), které mají svůj odraz na výdajové straně ve vládních investicích, a celkově tak představují vliv na saldo pouze ve výši národního spolufinancování. Samotný pokles vládních investic očištěný o deficitně neutrální investiční dotace z EU pak oproti dubnu tvoří necelých 9 mld. Kč. Vývoj je způsoben jak poklesem základny předchozího roku, kdy ČSU revidoval tuto položku, tak přehodnocením pohledu na vývoj investic z národních zdrojů. Ve

výsledku byl dubnový předpoklad zkorigován na přibližně stejnou výši jako v minulém roce.

Naopak k negativnímu vývoji došlo u predikce tržeb o téměř 14 mld. Kč, který byl mj. způsoben i podstatným snížením základny z předchozího roku.

K negativnímu přehodnocení došlo i u sociálních transferů a to jak naturálních tak peněžních. Jsou především očekávány vyšší náklady zdravotních pojišťoven na zdravotní péči a výdaje na starobní důchody, které v současné době kladou na státní rozpočet větší nároky než se původně očekávalo vzhledem k nemalému růstu počtu vyplácených důchodů v tomto roce. Celková částka naturálních a peněžních transferů je tak o 4 mld. Kč vyšší než byla v předchozím odhadu.

Vliv ostatních položek na příjmové a výdajové straně je již méně podstatný a z velké části se kompenzuje.

Aktuální odhad s sebou ovšem nese i jistá rizika. Na příjmové straně se jedná především o nenaplnění daňových předpokladů (DPH a příspěvky na sociální pojištění). Poslední vývoj pokladního plnění naznačuje zhoršení jejich inkasa a velkým otazníkem je vývoj ve zbývajících částech roku.

Druhým problémem může být nenaplnění předpokladu ohledně vládních investic financovaných ze zdrojů EU, především kvůli vlivu následného spolufinancování. Navíc u některých projektů je v současné době pozastaveno proplácení prostředků z EU. Realizace projektů ovšem pokračuje dále a jsou financovány z národních zdrojů. V případě pozitivního vývoje pak dojde ke zpětnému proplácení požadované částky bez vlivu na deficit. V případě odmítnutí proplácení budou tyto výdaje překlasifikovány do investic výhradně z národních zdrojů s negativním dopadem na saldo.

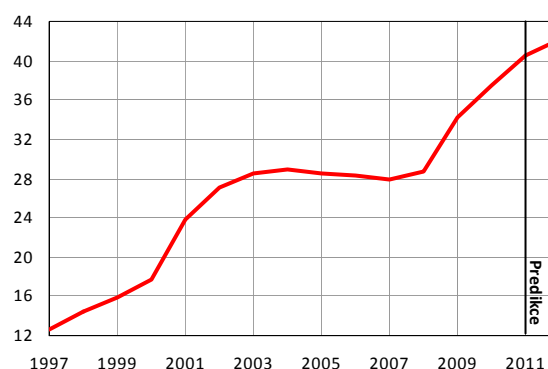
Poslední závažnější riziko představuje možné přijetí zákona, kterým se vláda přihlásí k narovnání majetkových křivd vůči církvím a náboženským společnostem. Dlužná peněžní částka by činila

59 mld. Kč (cca 1,5 % HDP) a bude pravděpodobně v celé míře imputována do deficitu v roce přijetí zákona. Tento efekt by byl však pouze jednorázový a neměl by vliv na konsolidační úsilí vládního sektoru. Otázkou tedy zůstává, zda zákon bude přijat a jaká bude rychlost legislativního procesu, která tak determinuje rok, do kterého bude transakce zahrnuta.

Dluh vládního sektoru na konci roku 2011 odhadujeme na 40,5 % HDP. Hlavním faktorem přírůstku dluhové kvóty je primární bilance, následně pak úrokové platby z dluhu.

Graf A.2.2: Dluh vládního sektoru

v % HDP

Střednědobý výhled rozpočtu pro roky 2012–2014 předpokládá další postupné zlepšování salda vládního sektoru, přičemž cílená deficitní trajektorie sleduje vyrovnanou bilanci sektoru vládních institucí v roce 2016. Za tímto účelem je navrhováno další zpřísnění střednědobých výdajových rámců centrální vlády. Nicméně rizika současného makroekonomického vývoje v zahraniční a domácí ekonomice jsou tak velká, že v případě jejich realizace bude patrně nutné přistoupit k dalším konsolidačním opatřením, aby byla deficitní trajektorie splněna.

Další analýzu budoucího vývoje za sektor vládních institucí bude možné nalézt v listopadovém vydání Fiskálního výhledu ČR.

Tabulka A.2.1: Saldo a dluh

		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
									Předb.	Predikce	Predikce
Saldo vládního sektoru ¹⁾	mld. Kč	-180	-83	-101	-80	-27	-86	-219	-183	-142	-128
	% HDP	-6,7	-2,8	-3,2	-2,4	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8	-3,7	-3,2
Cyklická složka salda	% HDP	-0,7	-0,7	-0,1	0,6	1,2	1,1	-1,0	-0,5	-0,3	-0,5
Cyklicky očištěné saldo	% HDP	-6,0	-2,2	-3,1	-3,0	-1,9	-3,3	-4,9	-4,3	-3,4	-2,8
Jednorázové operace	% HDP	-0,3	-0,7	-1,2	-0,2	-0,3	-0,1	0,3	0,0	-0,3	-0,3
Strukturální saldo	% HDP	-5,8	-1,5	-1,9	-2,8	-1,6	-3,3	-5,2	-4,4	-3,1	-2,5
Fiskální úsilí ²⁾	proc. body	0,1	4,3	-0,4	-0,9	1,1	-1,6	-1,9	0,8	1,2	0,6
Úroky	% HDP	1,0	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,3	1,4	1,4	1,4
Primární saldo	% HDP	-5,4	-1,1	-1,0	-1,1	0,6	-1,1	-4,9	-3,5	-2,0	-1,5
Primární cyklicky očištěné saldo	% HDP	-4,7	-0,4	-0,8	-1,7	-0,6	-2,2	-3,9	-3,0	-1,7	-1,1
Dluh vládního sektoru	mld. Kč	768	848	885	948	1 024	1 105	1 282	1 418	1 560	1 670
	% HDP	28,6	28,9	28,4	28,3	28,0	28,7	34,3	37,6	40,5	42,2
Změna dluhové kvóty	proc. body	1,5	0,4	-0,5	-0,1	-0,3	0,8	5,6	3,3	2,9	1,7

Pozn.: Vládní dluh je definován následujícími finančními instrumenty: oběživo a depozita, emitované cenné papíry jiné než účasti s vyloučením finančních derivátů a úvěry (půjčky). Vládní dluh je vyjádřen v nominální hodnotě, která je považována za ekvivalent jmenovité hodnoty (face value). Vládní dluh je konsolidován, tzn. závazky odpovídající finančním aktivům jiných subjektů v subsektoru, resp. sektoru vládních institucí jsou vyloučeny.

¹⁾ Saldo v metodice EDP, tj. čisté půjčky (+)/výpůjčky (-) sektoru vládních institucí včetně úrokových derivátů.

²⁾ Meziroční změna strukturálního salda.

A.3 Měnová politika a úrokové sazby

Měnová politika

Hlavním cílem ČNB je udržování cenové stability, k čemuž je využíván režim **cílování inflace**. ČNB působí prostřednictvím měnových nástrojů na celkovou inflaci a usiluje o to, aby se meziroční přírůstek CPI neodchýlil od střednědobého inflačního cíle ve výši 2 % o více než ± 1 p.b. Primárním nástrojem měnové politiky je limitní úroková sazba pro **2T (dvoutýdenní) repo operace**, která ve 3. čtvrtletí 2011 nadále činila 0,75 %, což lze z dlouhodobého pohledu označit za velmi nízkou hodnotu.

V souvislosti s cenovou hladinou sleduje ČNB mimo jiné i vývoj **úrokových diferencíálů** vůči jiným ekonomikám (státy EA, USA). Výše úrokových diferencíálů může podstatně ovlivnit pohyby mezinárodních kapitálových toků a působit prostřednictvím směnného kurzu na úroveň cenových hladin jednotlivých zemí. V současné době z tohoto hlediska neexistují žádné významnější tlaky, a to zejména vlivem nízkých úrovních úrokových spreadů, které mezi ČR a EMU ve 3. čtvrtletí roku 2011 činily -0,75 p.b. a vůči USA 0,50 až 0,75 p.b.

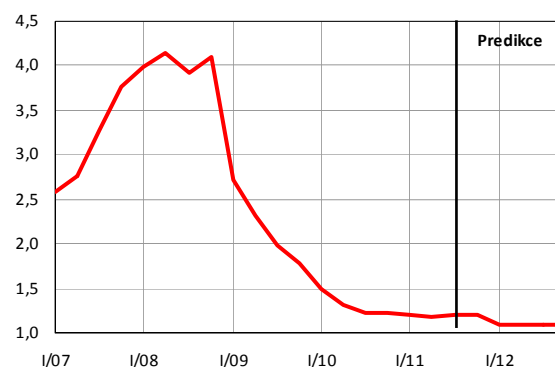
Úrokové sazby

Průměrná hodnota **3M (tříměsíční) sazby PRIBOR** se ve 3. čtvrtletí 2011 držela na úrovni 1,2 % (shoda s predikcí). Vzhledem k předpokládanému velmi

slabému růstu odhadujeme stejnou hodnotu i pro celý rok 2011 (proti 1,3 %). Pro rok 2012 počítáme s mírným snížením 3M PRIBORu na 1,1 % (proti 2,1 %). Výrazná změna oproti minulé predikci je dána předpokládanou absencí poptávkové inflace.

Graf A.3.1: 3M PRIBOR

v %

Dlouhodobé úrokové sazby by se měly v nadcházejícím období zvyšovat jen velmi mírně. V srpnu agentura Standard & Poor's zvýšila rating ČR z A na AA-, tedy o dva stupně. Agentury Moody's a Fitch Ratings ho ponechaly na A1. Díky tomuto vývoji je možné očekávat další úspěšné emise vládních dluhopisů. Důvěryhodnost české fiskální politiky se odráží v negativním spreadu vůči průměrným dlouhodobým sazbám v eurozóně (viz Graf A.3.6).

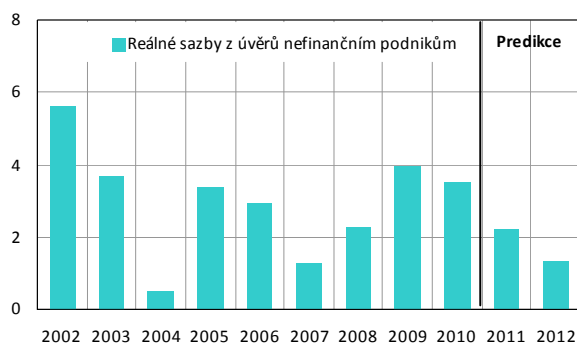
Vliv dluhové krize, která zasáhla některé státy eurozóny (zejména Řecko), na vývoj rizikové přírůžky u státních dluhopisů lze jen velmi těžko odhadovat. V současnosti se dá říci, že ČR má u investorů pozitivní obraz, o čemž například vypovídá silná pozitivní korelace mezi výnosy českých a německých dluhopisů. Výši průměrných **výnosů do splatnosti 10R státních dluhopisů** v roce 2011 i 2012 odhadujeme na 3,7 % (proti 4,1 %, resp. 4,3 %). K jejich slabému růstu by mělo dojít až v závěru příštího roku. Spread mezi českými a německými dluhopisy by se měl mírně snižovat.

Úrokové sazby z vkladů a úvěrů reagují na vývoj mezibankovních sazeb se zpožděním. Ve 2. čtvrtletí 2011 stagnovaly na 4,0 % u úvěrů nefinančním podnikům, u vkladů domácností na 1,2 %. Očekáváme, že průměrné sazby z úvěrů nefinančním podnikům doáhnou v letošním roce 3,9 % (oproti 4,1 %), pro rok 2012 počítáme v souvislosti s nezvyšováním mezibankovních sazeb se stagnací na 3,9 % (proti 4,6 %). Průměrné sazby z vkladů domácností by měly v roce 2011 dosáhnout 1,2 % (proti 1,3 %) a v roce 2012 na této hodnotě dále setrvat (proti růstu na

1,5 %). Predikce je však podmíněna dalším neprohloubením dluhové krize v eurozóně.

Graf A.3.2: Průměrné reálné sazby z úvěrů

Sazby z úvěrů přepočteny růstem deflátoru domácího užití v průběhu roku, % p.a.

Z pohledu reálné ekonomiky je podstatný vývoj reálných úrokových sazeb. Předpoklady nominálních úrokových sazeb, CPI a deflátoru domácího konečného užití implikují v roce 2011 snížení reálných úrokových sazeb z úvěrů nefinančním podnikům na 2,2 % (proti 1,9 %), v roce 2012 na 1,3 % (proti 2,0 %).

Tabulka A.3.1: Úrokové sazby – roční průměrné sazby – v % p.a.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
									Predikce	Predikce
Repo 2T ČNB (konec roku)	2,00	2,50	2,00	2,50	3,50	2,25	1,00	0,75		
Hlavní refinanční sazba ECB (konec roku)	2,00	2,00	2,25	3,50	4,00	2,50	1,00	1,00		
Hlavní refinanční sazba Fed (konec roku)	1,00	2,25	4,25	5,25	4,25	0,25	0,25	0,25		
PRIBOR 3M ¹⁾	2,28	2,36	2,01	2,30	3,09	4,04	2,19	1,31	1,2	1,1
Dlouhodobé úrokové sazby ²⁾	4,12	4,75	3,51	3,78	4,28	4,55	4,67	3,71	3,7	3,7
Úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům	4,57	4,51	4,27	4,29	4,85	5,59	4,58	4,10	3,9	3,9
Úrokové sazby z vkladů domácností	1,40	1,33	1,24	1,22	1,29	1,54	1,37	1,25	1,2	1,2
Reálné sazby z úvěrů nefinančním podnikům ³⁾	3,72	0,47	3,38	2,95	1,24	2,27	3,97	3,52	2,2	1,3
Čisté reálné sazby z vkladů domácností s dohodnutou splatností ⁴⁾	0,18	-1,64	-1,13	-0,63	-4,11	-2,26	0,17	-1,21	-1,6	-1,3

¹⁾ Tříměsíční sazba PRIBOR na mezibankovním trhu.

²⁾ Výnos 10letých státních dluhopisů pro konvergenční účely podle statistiky ČNB. Slouží k posouzení výše dlouhodobých úrokových sazeb podle Maastrichtských kritérií.

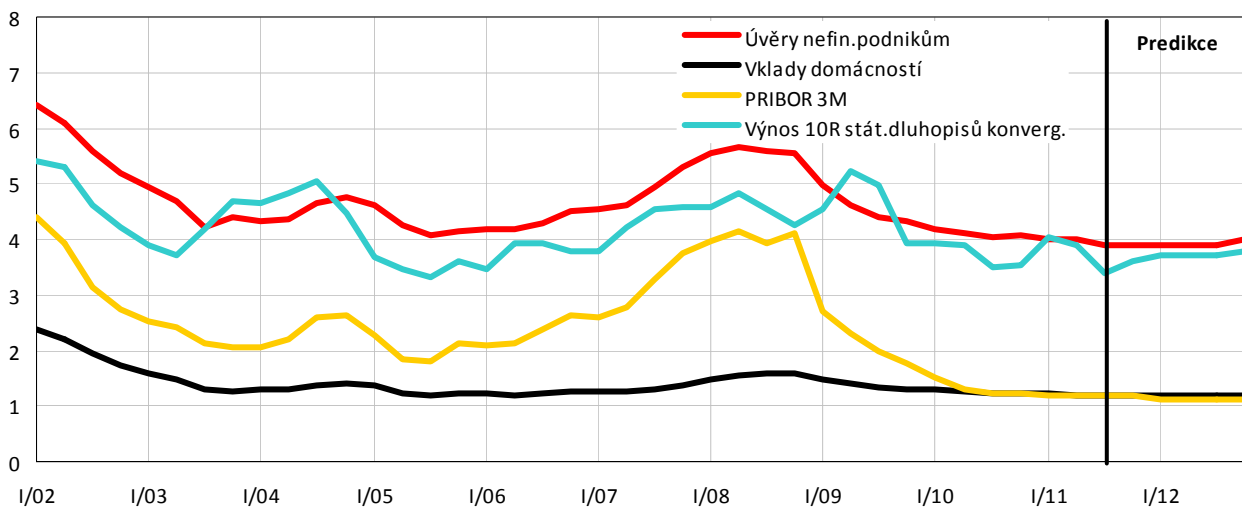
³⁾ Deflováno meziročním růstem deflátoru hrubých domácích výdajů ve 4. čtvrtletí.

⁴⁾ Deflováno růstem spotřebitelských cen v průběhu roku, uvažována jednotná 15% daň z kapitálových výnosů.

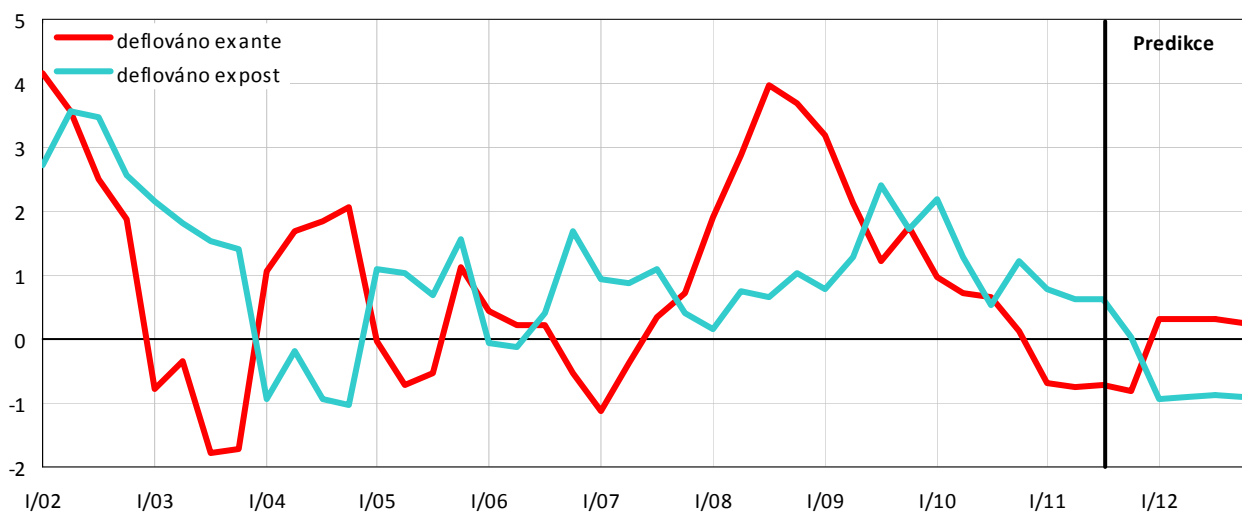
Tabulka A.3.2: **Úrokové sazby – čtvrtletní**
průměrné sazby – v % p.a.

	2010				2011			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
							<i>Odhad</i>	<i>Predikce</i>
Repo 2T ČNB (konec období)	1,00	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	.
Hlavní refinanční sazba ECB (konec období)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,25	1,50	.
Hlavní refinanční sazba Fed (konec období)	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	.
PRIBOR 3M	1,50	1,30	1,23	1,21	1,20	1,21	1,18	1,2
Dlouhodobé úrokové sazby	3,94	3,90	3,48	3,51	4,03	3,90	3,40	3,6
Úrokové sazby z úvěrů nefinančním podnikům	4,19	4,11	4,05	4,06	4,00	3,99	3,9	3,9
Úrokové sazby z vkladů domácností	1,30	1,27	1,22	1,22	1,21	1,20	1,2	1,2

Graf A.3.3: **Úrokové sazby**
v % p.a.

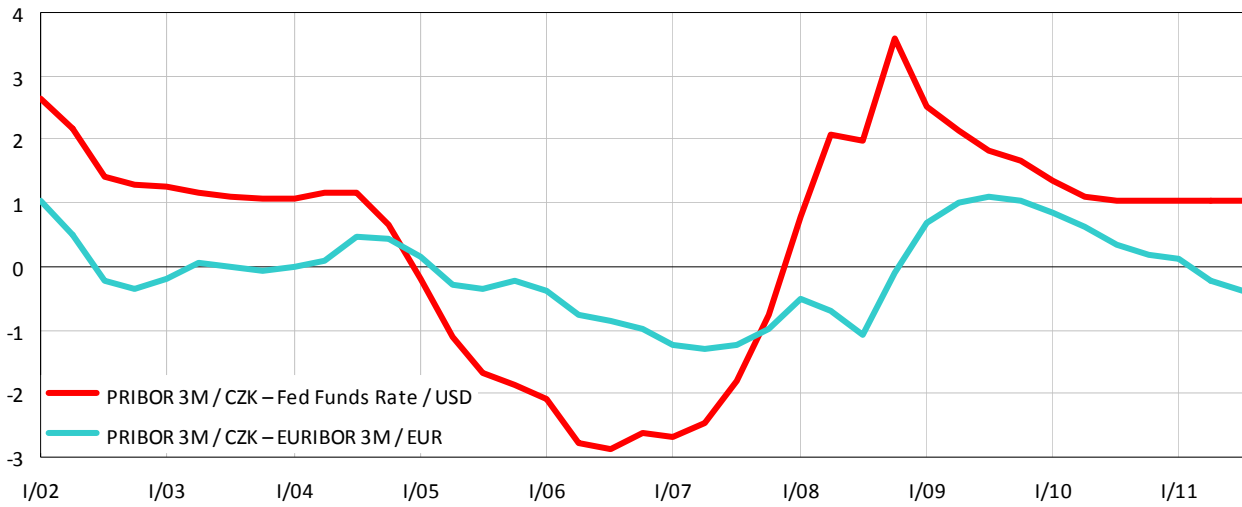

Graf A.3.4: **Reálné sazby mezibankovního trhu**
PRIBOR 1R přepočteno růstem deflátoru domácího užití, % p.a.

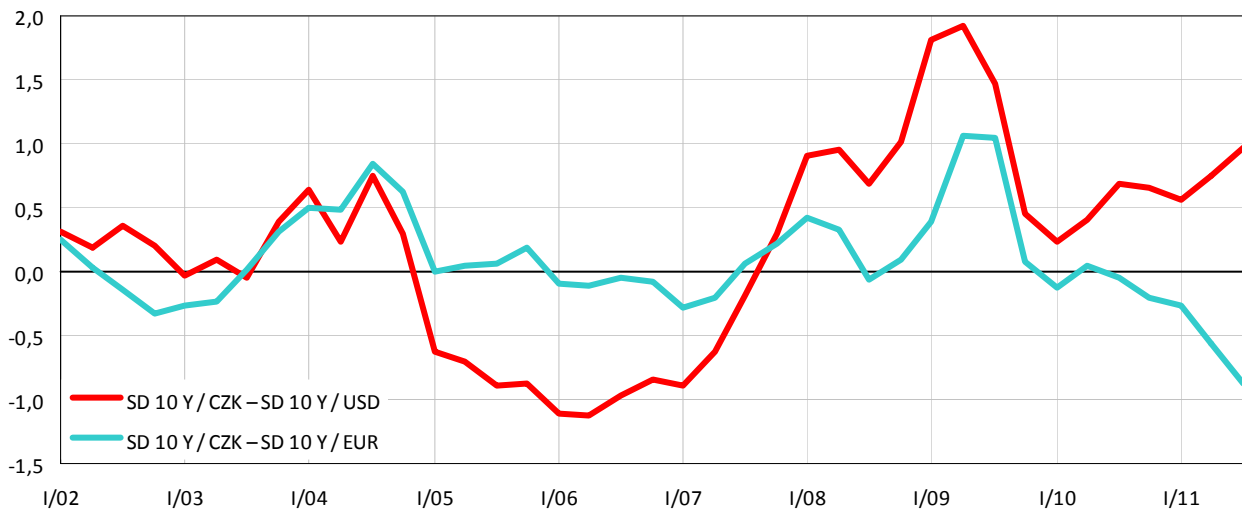

Při deflování ex post je použit růst cen za uplynulá čtyři čtvrtletí. Při deflování ex ante je použit růst cen v následujících čtyřech čtvrtletích, tedy do splatnosti mezibankovního vkladu. V případě, že skutečné hodnoty růstu cen ještě nejsou známy, je použito predikce. Deflování ex ante podle našeho názoru lépe odráží ekonomický charakter reálných úrokových sazeb.

Graf A.3.5: Krátkodobý úrokový diferencál
 procentní body

Graf A.3.6: Dlouhodobý úrokový diferencál
 státní dluhopisy, procentní body

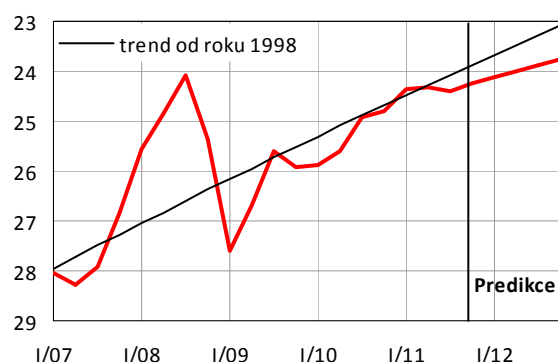
A.4 Směnné kurzy

Průměrný **směnný kurz** dosáhl ve 3. čtvrtletí 2011 úrovně 24,39 **CZK/EUR**, tedy přibližně stejné hodnoty jako v 1. pololetí. Zhoršující se situace na finančních trzích a narůstající averze k riziku v průběhu září 2011 vedly k postupnému oslabení k hodnotě 24,90 CZK/EUR. Toto oslabení volně plovoucího kurzu české koruny vnímáme pozitivně, protože může pomoci exportérům lépe se vyrovnat s očekávaným zpomalením zahraniční poptávky.

Pro následující období jsme zmírnili předpoklad apreciacie směnného kurzu, takže nominální i reálný směnný kurz by se po celý horizont predikce měl pohybovat pod úrovní dlouhodobého trendu. V případě zdramatizování situace problémových zemí eurozóny je pravděpodobné zvýšení volatility a nelze vyloučit výrazné pohyby směnného kurzu oběma směry.

Graf A.4.1: Směnný kurz CZK/EUR

čtvrtletní průměry

Tabulka A.4.1: Směnné kurzy – roční

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
								Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Směnné kurzy nominální:											
CZK / EUR	roční průměr	29,78	28,34	27,76	24,94	26,45	25,29	24,3	23,9	23,4	22,9
	zhodnocení v %	7,1	5,1	2,1	11,3	-5,7	4,6	3,9	1,7	2,2	2,2
CZK / USD	roční průměr	23,95	22,61	20,31	17,03	19,06	19,11	17,5	17,7	17,4	17,0
	zhodnocení v %	7,3	5,9	11,3	19,2	-10,6	-0,3	9,2	-1,3	2,2	2,2
NEER¹⁾	průměr 2005=100	100,0	105,4	108,5	120,3	117,0	118,8	124	125	128	131
	zhodnocení v %	5,6	5,4	3,0	10,8	-2,8	1,5	4,1	1,3	2,2	2,2
Reálný směnný kurz vůči EA12²⁾	průměr 2005=100	100,0	104,3	107,6	119,7	114,6	117,5	120	123	124	126
	zhodnocení v %	4,8	4,3	3,1	11,2	-4,2	2,5	2,6	1,9	1,3	1,3

¹⁾ Nominální efektivní směnný kurz – index agregující směnné kurzy na základě vah zahraničního obchodu.

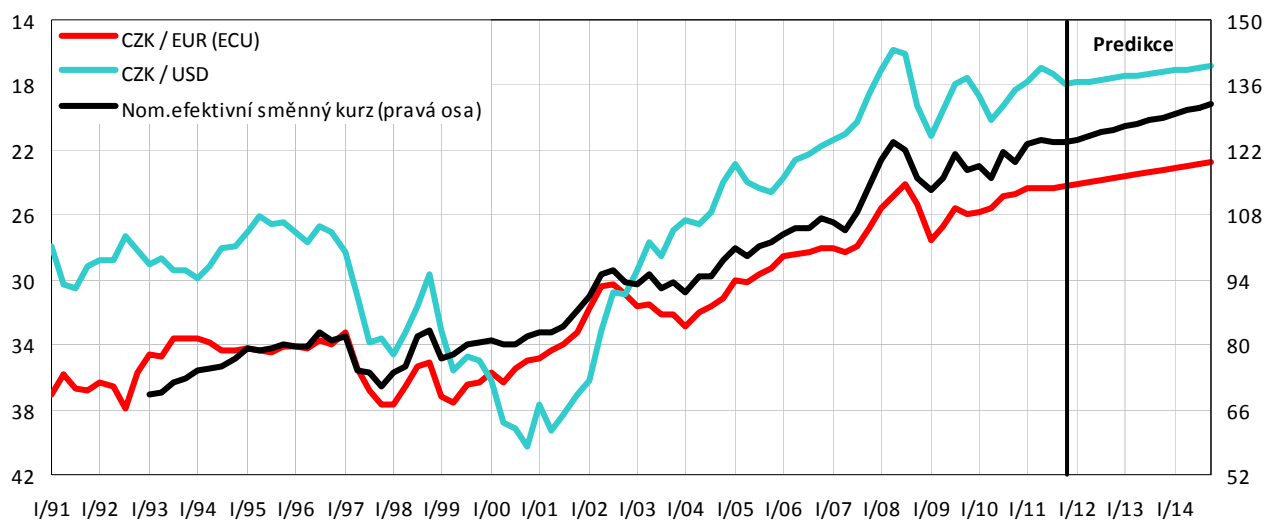
²⁾ Index popisuje meziroční reálné zhodnocení CZK proti EUR, deflováno deflátory HDP.

Tabulka A.4.2: Směnné kurzy – čtvrtletní

		2010				2011			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
								Odhad	Predikce
Směnné kurzy nominální:									
CZK / EUR	průměr čtvrtletí	25,87	25,59	24,91	24,79	24,37	24,32	24,39	24,3
	zhodnocení v %	6,7	4,3	2,7	4,6	6,1	5,2	2,2	2,2
CZK / USD	průměr čtvrtletí	18,71	20,16	19,30	18,26	17,83	16,90	17,27	18,0
	zhodnocení v %	13,3	-2,8	-7,3	-4,0	5,0	19,3	11,7	1,6
Nominální efektivní směnný kurz	průměr 2005=100	118,3	116,0	121,6	119,3	123,4	124,1	124	124
	zhodnocení v %	4,4	0,1	0,4	1,3	4,3	7,0	1,6	3,7
Reálný směnný kurz vůči EA12	průměr 2005=100	115,3	116,3	118,7	119,8	119,3	120,3	120	122
	zhodnocení v %	4,3	2,3	1,1	2,1	3,5	3,5	1,1	2,0

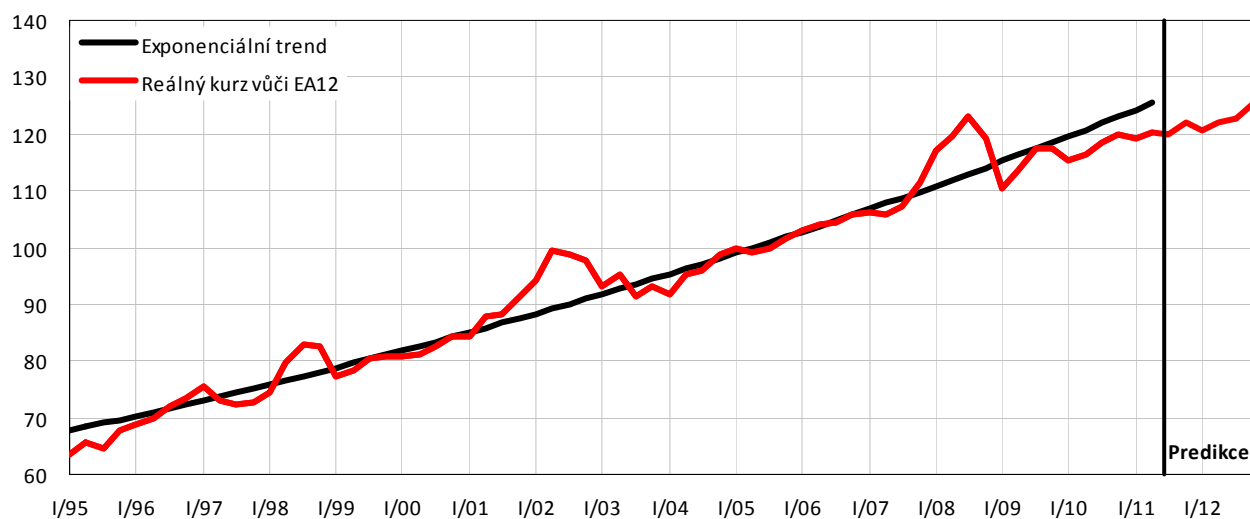
Graf A.4.2: Nominální směnné kurzy

čtvrtletní průměry, průměr 2005=100 (pravá osa)

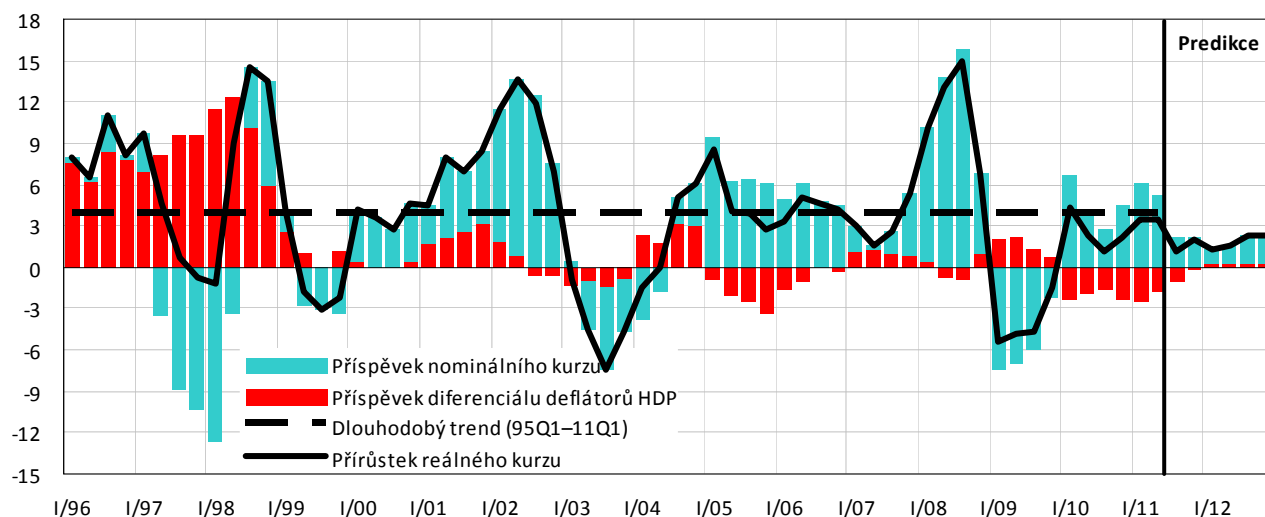
Graf A.4.3: Reálný směnný kurz vůči EA12

čtvrtletní průměry, deflováno deflátorů HDP, růst indexů indikuje reálné zhodnocení, průměr 2005=100

Graf A.4.4: Reálný směnný kurz vůči EA12

rozklad meziročního přírůstku na příspěvek nominálního kurzu a diferencíálu deflátorů HDP, růst indikuje reálné zhodnocení, procentní body

A.5 Strukturální politiky

Podnikatelské prostředí

Poslanecká sněmovna schválila dne 27. září 2011 návrh **zákona o trestní odpovědnosti právnických osob**, který umožní firmy trestat např. za legalizaci výnosů z trestné činnosti, krácení daní, provozování nepoctivých her a sázek, padělání peněz či sjednání výhody při zadání veřejné zakázky. Trest bude moci být uložen ve formě zákazu činnosti, peněžitého trestu, propadnutí majetku, zákazu přijímání dotací či zákazu plnění veřejných zakázek. Firmu bude možné i zrušit, pokud její činnost spočívá především v páchání trestné činnosti. Očekávaná účinnost zákona je od 1. ledna 2012.

Daně

Za účelem zjednodušení daňového systému a snížení daňové administrativy schválila vláda ČR dne 24. srpna 2011 návrh zákona o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa. Návrh zákona je označován jako **III. pilíř daňové reformy** a představuje reformu přímých daní a odvodů.

Reforma ruší koncept superhrubé mzdy a sjednocuje sazby daní z příjmů fyzických a právnických osob a daně darovací na 19 %. Odvody zaměstnavatele na sociální zabezpečení a na veřejné zdravotní pojištění budou realizovány formou odvodu z úhrnu mezd na veřejná pojištění se sazbou ve výši 32 %. Sazby pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění u zaměstnanců budou sjednoceny na 6,5 % přičemž strop pro pojistné na sociální zabezpečení bude činit čtyřnásobek průměrné mzdy, strop pro pojistné na zdravotní pojištění pak šestnásobek průměrné mzdy. Základní sleva na poplatníka ve výši 24 840 Kč bude poskytována pouze do výše čtyřnásobku průměrné mzdy. Daňové zvýhodnění na dítě se zvýší o 1 800 Kč ročně a současně maximální výše daňového bonusu vzroste o 8 100 Kč. Daňová uznatelnost úroků z hypotečního úvěru bude snížena z 300 000 Kč na 80 000 Kč na domácnost.

Návrh daňové reformy dále ruší některé daňové úlevy, např. stravování poskytované nepeněžní formou na pracovišti nebo v rámci závodního stravování zajišťovaného jinými subjekty včetně stravenek či zvýhodnění poskytované zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu osob svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům ve formě bezplatných nebo zlevněných jízdének. V této souvislosti bude jako kompenzace zavedena sleva na dani ve výši 3 000 Kč ročně.

V případě osob samostatně výdělečně činných dojde ke snížení sazeb pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění na 6,5 %, vyměřovací základ však bude rozšířen na 100 %. Výdajové paušály zůstanou zachovány. Limit pro povinnou registraci k dani z přidané hodnoty u osob povinných k dani bude snižena na 750 000 Kč.

V neposlední řadě reforma ruší daň z dividend a naopak zavádí daň pro firmy podnikající v hazardu, přičemž sazba bude činit 20 %.

Předpokládaná účinnost reformních opatření je od 1. ledna 2013. Výjimku představují pouze odvody z loterií, kde je navrhována účinnost od 1. ledna 2012.

Dne 2. září 2011 schválila poslanecká sněmovna novelu **zákona o dani z přidané hodnoty**. Od 1. ledna 2012 vzroste snížená sazba daně z 10 % na 14 % a od 1. ledna 2013 dojde ke sjednocení sazeb na 17,5 %.

Finanční trhy

S cílem snížit dopady podpory stavebního spoření na státní rozpočet schválila poslanecká sněmovna dne 2. září 2011 **návrhy zákonů měnící podmínky stavebního spoření**. Maximální výše státního příspěvku bude snížena z 15 % na 10 % při zachování maximálního limitu základu ve výši 20 000 Kč a daňová výjimka pro úroky ze stavebního spoření bude zrušena. Předpokládaná účinnost novely je od 1. ledna 2012.

Energetika

Dne 21. září 2011 schválila vláda ČR **Žádost o přidělení bezplatných povolenek pro využití k investicím do vybavení a modernizace infrastruktury a do čistých technologií a národní plán investic**, kterou vypracovalo Ministerstvo životního prostředí ČR. V letech 2013 až 2020 bude ČR disponovat 638 mil. povolenek, přičemž 280 mil. povolenek bude prodáno v aukci, 250 mil. povolenek bude přiděleno českému průmyslu zdarma a zbývajících 108 mil. povolenek bude bezplatně přiděleno elektrárenským společnostem výměnou za investice do čistých technologií. Počet povolenek bezplatně přidělených elektrárenským společnostem bude během celého období postupně snižován a v roce 2020 již budou povolenky elektrárenským společnostem prodávány výhradně v aukci.

Trh práce

Dne 9. září 2011 schválila poslanecká sněmovna **důchodovou reformu**. Jedná se o zákon o důchodovém spoření a návrh zákona o doplňkovém penzijním

spoření, které jsou nutné pro vytvoření II. pilíře a transformaci III. pilíře. Dle návrhu bude II. pilíř financován vyvázáním pojistného na důchodové pojištění z I. pilíře. Účastník II. pilíře si sníží pojistnou sazbu do I. pilíře o 3 p.b. a z vlastních zdrojů přidá další 2. p.b. O vyvázání se budou moci pojištěnci rozhodnout před dosažením 35 let. Pojištěnci, jež budou v okamžiku spuštění reformy starší 35 let, se budou moci rozhodnout ve lhůtě 6 měsíců. Po učinění rozhodnutí či uplynutí lhůty již nebude možné rozhodnutí změnit.

Starobní důchod z I. pilíře se bude skládat ze základní a procentní výměry. Základní výměra důchodu bude vyplácena v plné výši bez ohledu na účast ve II. pilíři, zatímco procentní výměra bude vypočtena tak, aby reflektovala délku doby účasti ve II. pilíři a tedy nižší pojistné placené do I. pilíře. Z II. pilíře bude vyplácen starobní důchod ve formě doživotní anuity, doživotní anuity se sjednanou výplatou pozůstalostního důchodu ve stejné výši po dobu tří roků ode dne úmrtí účastníka či anuity vyplácené po dobu 20 roků, kdy v případě úmrtí příjemce důchodu před uplynutím doby 20 let přejde nárok na výplatu důchodu do dědictví.

Správu finančních prostředků zajistí penzijní společnosti, které budou povinně nabízet čtyři druhy fondů (všeobecný, konzervativní, vyvážený a dynamický) v závislosti na investičních limitech, struktuře spravovaného portfolia a rizika. Transformační náklady (výpadek příjmů do I. pilíře) budou pokryty zejména ze zdrojů plynoucích ze sjednocení sazeb DPH. Reforma by měla být účinná od roku 2013.

Dne 30. září 2011 vstoupila v účinnost **novela zákona o důchodovém pojištění**, jež posiluje vazbu mezi výší důchodu a příjmy podléhající odvodům pojistného na sociální zabezpečení. Základní výměra důchodu a redukční hranice pro jeho výpočet již nebudou stanoveny pevnou částkou, ale budou odvozeny od výše průměrné mzdy. Základní výměra důchodu je v současné době stanovena ve výši 2 230 Kč, nově bude činit 9 % průměrné mzdy. První redukční hranice, která byla nově stanovena ve výši 44 % průměrné mzdy, zůstane v podstatě zachována na současné úrovni 11 000 Kč a příjmy nepřesahující tuto výši budou i nadále zohledněny 100 %. Druhá redukční hranice bude zvýšena ze současných 28 200 Kč na 400 % průměrné mzdy. Pro účely výpočtu důchodu se však z této částky bude započítávat pouze 26 %, přičemž snížení ze současných 30 % bude prováděno postupně. Příjmy přesahující 400 % průměrné mzdy výši důchodu

po roce 2014 již neovlivní. Zvýšení bude provedeno postupně v několika krocích, a to od 30. září 2011 do konce roku 2014.

Novela rovněž urychluje sjednocení důchodového věku mužů a žen. Ke sjednocení dojde v roce 2041 pro pojištěnce narozené v roce 1975. Poté bude důchodový věk zvyšován všem pojištěncům tempem dva měsíce za rok v souladu s očekávaným vývojem naděje dožití bez explicitního určení finálního důchodového věku.

S cílem zjednodušení systému sociální ochrany, snížení administrativní zátěže pro uživatele služeb a lepšího zacílení a adresnosti sociálních dávek schválila dne 9. září 2011 poslanecká sněmovna tři novely zákonů souhrnně označované jako sociální reforma I. Jedná se o zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti se sjednocením výplaty nepojistných sociálních dávek, zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a zákon o zaměstnanosti. Uvedené zákony by měly nabýt účinnosti od 1. ledna 2012.

Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti se sjednocením výplaty nepojistných sociálních dávek, sjednocuje proces výplaty nepojistných dávek sociální ochrany. Agenda dávek pomoci v hmotné nouzi, dávek pro osoby se zdravotním postižením a příspěvků na péči spolu s výkonem inspekce poskytování sociálních služeb přechází na Úřad práce ČR, jenž se současně stane jednotným místem kontaktu žadatelů o dávky. Zákon dále zpřísňuje podmínky pro osoby, které se vědomě vyhýbají práci, zavádí časové omezení výplaty příspěvku na bydlení a rozšiřuje možnosti rodičů volit délku pobírání rodičovského příspěvku a jeho výši.

Zákon o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením slučuje stávající dávky do dvou agregovaných dávek – měsíčního příspěvku na mobilitu a jednorázového příspěvku na zvláštní pomůcky. Zákon také upravuje průkaz osoby se zdravotním postižením a některé výhody náležející držitelům těchto průkazů.

Zákon o zaměstnanosti zefektivňuje podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněných pracovních místech, omezuje zneužívání právní úpravy v oblasti poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a upravuje poskytování tzv. náhradního plnění povinného podílu osob se zdravotním postižením. Zákon rovněž zpřísňuje postihy za výkon nelegální práce a upravuje definici nelegální práce tak, aby byla snáze prokazatelná. V neposlední řadě pak upravuje podmínky zprostředkování zaměstnání a podporu v nezaměstnanosti.

Dne 9. září 2011 schválila poslanecká sněmovna **novelu zákoníku práce**, jež by měla zvýšit pružnost pracovního trhu a motivovat firmy k vytváření nových pracovních míst. Novela umožní sjednat zkušební dobu u vedoucích zaměstnanců až na 6 měsíců či vyplácet odstupné při rozvázání pracovního poměru z důvodu organizačních změn podle doby trvání pracovního poměru. Pracovní poměr na dobu určitou bude možné sjednat až na 3 roky a u téhož zaměstnavatele bude možné jej prodloužit o tuto dobu ještě dvakrát. Nově bude také možné dát výpověď zaměstnanci, který v době prvních 21 kalendářních dnů pracovní neschopnosti poruší léčebný režim obzvláště hrubým způsobem. Novela zákoníku práce by měla nabýt účinnosti 1. ledna 2012.

Zdravotnictví

Dne 29. září 2011 podepsal prezident ČR novelu zákona o veřejném zdravotním pojištění, která je označována jako **první fáze zdravotnické reformy**. Novela zavádí definici standardní péče a umožní pacientům si v jednotlivých případech připlatit za tzv. nadstandard. Současně zavádí elektronické aukce na ceny léčivých

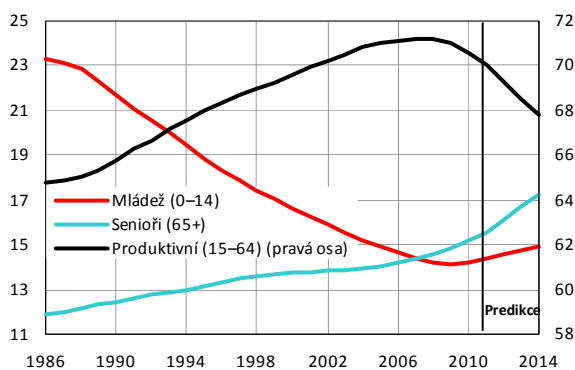
přípravků. Z veřejného zdravotního pojištění bude hrazen jeden léčivý přípravek, který ve výběrovém řízení vybere Státní ústav pro kontrolu léčiv, ostatní léky budou hrazeny pouze ve výši 75 % základní úhrady. V neposlední řadě pak novela zvyšuje poplatek za hospitalizaci z 60 na 100 Kč denně, zpoplatňuje léky do 50 Kč a zavádí jednotný poplatek za recept na 30 Kč. Reforma nabude účinnosti 1. ledna 2012.

Druhá fáze zdravotnické reformy, která zahrnuje zákon o zdravotních službách, zákon o zdravotnické záchranné službě a zákon o specifických zdravotních službách, byla schválena poslaneckou sněmovnou dne 7. září 2011. Reforma upravuje práva a povinnosti zdravotnických pracovníků i pacientů, stanovuje podmínky poskytování zdravotnické záchranné služby a vymezuje postupy při provádění zdravotních výkonů, kterou jsou ve většině případů nevratné. Předpokládaná účinnost reformy je 1. den 4. kalendářního měsíce po vyhlášení.

A.6 Demografie

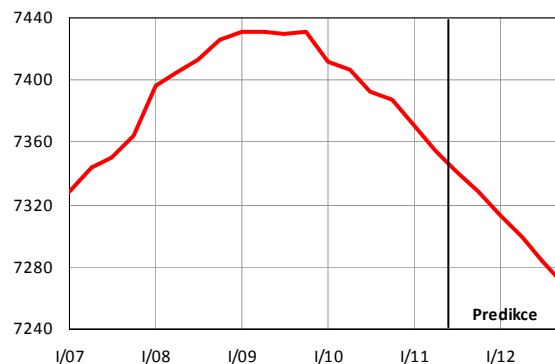
Podle předběžných údajů vzrostl počet obyvatel ČR v průběhu 1. pololetí 2011 o 9 tis. na 10,542 mil. osob. Nepatrný přirozený přírůstek populace (1 tis.) ani malé kladné saldo migrace (8 tis.) se výrazně neodchylovaly od vývoje v 1. pololetí roku 2010.

Graf A.6.1: **Věkové skupiny**
strukturní podíly v %

Česká populace dosáhla z hlediska věkové struktury maximálního počtu obyvatel v produktivním věku (15–64 let) v roce 2009 a od té doby dochází k poklesu. Stále však má z ekonomického pohledu velmi příznivé věkové složení, zejména v porovnání se zeměmi západní Evropy.

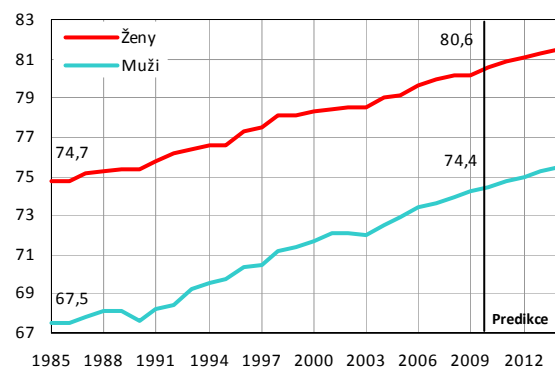
Graf A.6.2: **Počet obyvatel ČR ve věku 15–64 let**
čtvrtletní průměry v tis.

Pokles počtu obyvatel v produktivním věku je zčásti kompenzován efekty v rámci věkové struktury pracovní síly, kdy se zvyšují strukturní podíly věkových skupin s vysokou či narůstající participací. To je a bude dále podpořeno prodlužováním věku odchodu do důchodu. Dalším pozitivním faktorem by mohla být imigrace, jejíž rozsah, jak se prokázalo v nedávném období, je však značně proměnlivý. Zpružňování trhu práce a sladění vzdělávací nabídky s potřebami trhu práce by rovněž měly napomoci vytvářet situaci, kdy česká ekonomika nebude trpět nedostatkem vhodné pracovní síly.

Potvrzuje se postupující proces stárnutí obyvatelstva. Strukturální podíl obyvatel starších 64 let na celkové populaci, který dosáhl 14 % na počátku roku 2005, by měl v roce 2012 přesáhnout 16 % a do roku 2020 se zvýšit na téměř 20 %. V budoucnosti počet i podíl seniorů v populaci dále poroste v důsledku demografické struktury a dalšího pokračování intenzivního procesu prodlužování střední délky života.

Graf A.6.3: Střední délka života
v letech

Tabulka A.6.1: Demografie

v tis. osob

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
						Předb.	Predikce	Predikce	Výhled	Výhled
Počet obyvatel k 1. 1.	10 221	10 251	10 287	10 381	10 468	10 507	10 533	10 567	10 600	10 632
<i>růst v %</i>	0,1	0,3	0,4	0,9	0,8	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3
Věkové skupiny k 1. 1.:										
(0–14)	1 527	1 501	1 480	1 477	1 480	1 494	1 518	1 540	1 565	1 588
<i>růst v %</i>	-1,8	-1,7	-1,5	-0,2	0,2	1,0	1,6	1,5	1,6	1,5
(15–64)	7 259	7 293	7 325	7 391	7 431	7 414	7 379	7 327	7 268	7 214
<i>růst v %</i>	0,3	0,5	0,4	0,9	0,5	-0,2	-0,5	-0,7	-0,8	-0,7
(65 a více)	1 435	1 456	1 482	1 513	1 556	1 599	1 636	1 700	1 768	1 829
<i>růst v %</i>	0,8	1,5	1,8	2,1	2,9	2,7	2,3	3,9	4,0	3,5
Starobní důchodci k 1. 1. ¹⁾	1 965	1 985	2 024	2 061	2 102	2 147	2 296	2 336	2 368	2 400
<i>růst v %</i>	1,7	1,0	2,0	1,8	2,0	2,1	.	1,7	1,4	1,3
Míry závislosti k 1. 1. (v %):										
Demografická ²⁾	19,8	20,0	20,2	20,5	20,9	21,6	22,2	23,2	24,3	25,4
Podle platné legislativy ³⁾	35,3	35,6	35,8	35,9	36,1	36,6	37,1	37,4	37,8	38,2
Efektivní míra závislosti ⁴⁾	41,5	41,3	41,6	41,5	41,8	43,6	46,7	47,4	48,2	48,7
Úhrnná plodnost ⁵⁾	1,282	1,328	1,438	1,497	1,492	1,49	1,51	1,52	1,53	1,54
Přírůstek populace	31	36	94	86	39	26	34	33	32	31
Přirozený přírůstek	-6	1	10	15	11	10	9	8	7	6
Živě narození	102	106	115	120	118	117	116	114	113	112
Zemřelí	108	104	105	105	107	107	106	106	106	106
Saldo migrace	36	35	84	72	28	16	25	25	25	25
Imigrace	60	68	104	78	40	31
Emigrace	24	33	21	6	12	15

Údaje se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, a to bez ohledu na jejich státní občanství.

¹⁾ Včetně důchodců v kompetenci ministerstev vnitra, obrany a spravedlnosti. V roce 2010 došlo u invalidních důchodců nad 64 let k přechodu na starobní důchod. V důsledku toho není časová řada mezi roky 2010 a 2011 srovnatelná.

²⁾ Podíl počtu obyvatel v seniorském věku (nad 64 let) na počtu obyvatel v produkt. věku – nezohledňuje tedy prodlužování věku odchodu do důchodu.

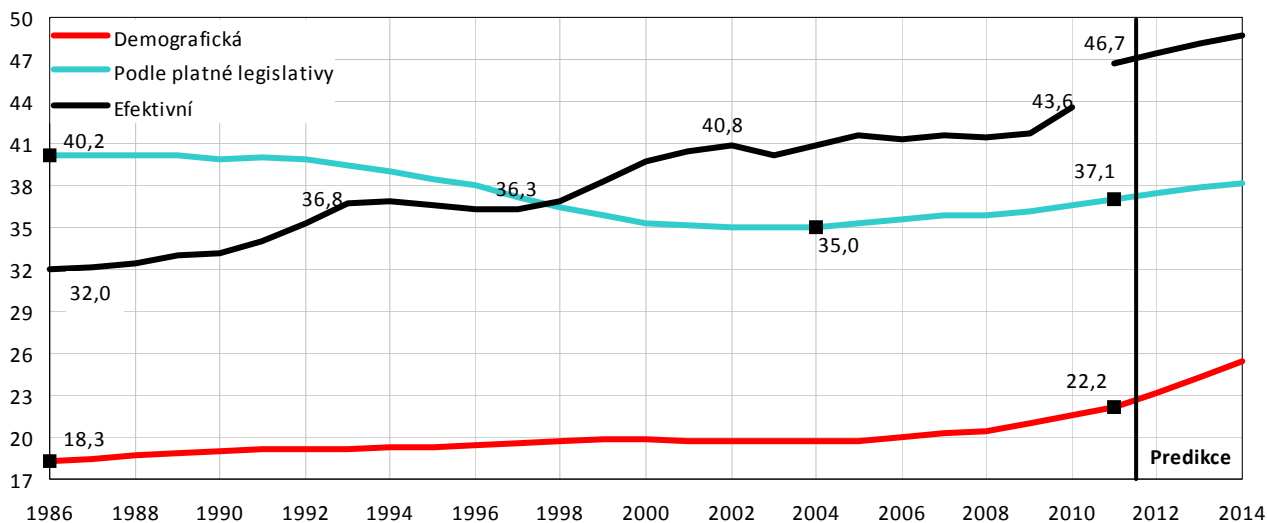
³⁾ Podíl počtu obyvatel v důchodovém věku podle platné legislativy na počtu ostatních obyvatel nad 14 let.

⁴⁾ Podíl počtu vyplácených starobních důchodů na počtu zaměstnaných (rovněž viz poznámka č. 1).

⁵⁾ Počet živě narozených dětí připadajících na 1 ženu, pokud by po celé její reprodukční období zůstala její plodnost stejná jako v uvedeném roce. Pro udržení dlouhodobé stabilní populace by měl tento ukazatel v podmínkách ČR dosahovat hodnoty cca 2,04.

Graf A.6.4: Míry závislosti

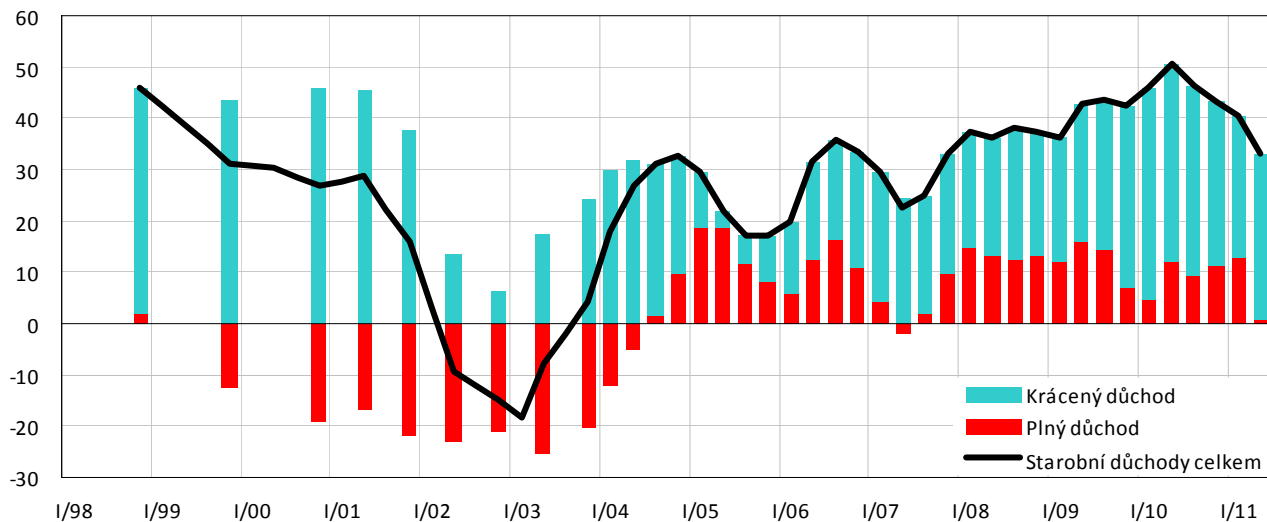
v %

Pozn.: definice ukazatelů a diskontinuita mezi rokem 2010 a 2011 viz poznámky k tabulce A.6.1

Graf A.6.5: Starobní důchodci

absolutní meziroční přírůstky v tis. osob ke konci období, pouze důchody v kompetenci ČSSZ

Pozn.: V roce 2010 není zachycen převod invalidních důchodů na starobní důchody u osob starších 64 let.